

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДОНОРСТВА ГРУДНОГО МОЛОКА У ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ

Боднарук Микола Іванович

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри приватного права*

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

Розмір світового ринку банків грудного молока у 2024 році оцінювався в 422,7 млн. доларів США, і за прогнозами, до 2035 року він досягне 843,1 млн. доларів США, зростаючи зі середньорічним темпом у 6,4% з 2025 по 2035 роки. Така тенденція зумовлена зростанням рівня передчасної та низької народжуваності, а також збільшенням кількості банків грудного молока на базі лікарень. У 2024 році на ринку банків грудного молока домінувала Північна Америка, займаючи найбільшу частку доходу в 38,5% [1].

Загалом регіон Північної Америки має переваги у досліджуваній сфері, завдяки максимальній доступності відділень інтенсивної терапії новонароджених та ранньому впровадженню донорського молока як стандарту догляду за новонародженими. В свою чергу Сполучені Штати переважають на передовій регіонального домінування, маючи чітке керівництво Центрів контролю та профілактики захворювань і педіатричних організацій, які рекомендують годування грудним молоком немовлят з групи ризику. Існує добре налагоджена мережа некомерційних та лікарняних банків молока. Канада також відіграє важливу роль, маючи моделі охорони здоров'я, що фінансуються державою, які забезпечують доступ до донорського молока для дітей з групи високого ризику.

У 1985 році у регіоні було засновано Північноамериканську асоціацію банків грудного молока (далі НМВНА). НМВНА – це некомерційна організація, яка встановлює стандарти безпеки та якості для некомерційних банків грудного молока у Сполучених Штатах та Канаді. Мета її діяльності полягає в покращенні здоров'я та виживання немовлят шляхом забезпечення доступу до безпечного пастеризованого донорського грудного молока.

Станом на 2026 рік НМВНА об'єднує 31 некомерційний банк молока в США та Канаді (в Канаді функціонує лише 4 банки) [2]. У 2025 році, за офіційними даними НМВНА, мережа некомерційних банків молока, що входить її складу, видала 13 мільйонів унцій

пастеризованого донорського грудного молока (близько 39 тис. літрів), що на 12 % більше, ніж у попередньому році [3].

Члени НМВНА дотримуються щорічно оновлених «Керівних принципів щодо створення та функціонування банку донорського грудного молока», які включають протоколи щодо залучення донорів, збору, обробки та розподілу молока. Крім того, в США (в деяких штатах) існують окремі обов'язкові стандарти для банків донорського грудного молока. Говорячи про існуючі стандарти у цій сфері, потрібно також згадати і про діяльність PATH – міжнародної некомерційної організації охорони здоров'я (оскільки вона функціонує і на території США). У 2017 році PATH скликала Технічну консультативну групу для розробки дорожньої карти ключових ресурсів та стандартів для зміцнення інтегрованих програм банків грудного молока. В результаті було сформовано збірник стандартів під назвою «Зміцнення банків грудного молока: набір ресурсів для створення та інтеграції банків грудного молока». Цей інструментарій складається з 11 окремих основних документів та супровідних матеріалів, включаючи шаблони, стандарти та інструменти, які допомагають виконувати критично важливі кроки для створення банків грудного молока як інтегрованого компонента підтримки грудного вигодовування та догляду за новонародженими, з глибоким акцентом на готовність, забезпечення якості, операції, аудит, навчання, моніторинг та оцінку, а також комунікації [4].

Незважаючи на те, що асоціації банків молока/самі банки функціонують на підставі розроблених та опублікованих стандартів/рекомендації, глобальні стандарти роботи з медичними установами і надалі відсутні. Як результат, контроль якості медичних установ та операції з медичними установами розробляються та застосовуються непослідовно на місцевому, національному та інституційному рівнях, що призводить до різних практик та результатів у всьому світі. Необхідні мінімальні стандарти якості, безпеки та належного використання, а також має бути встановлений набір основних вимог, які мають універсальне застосування до всіх медичних установ [5].

Хоча численні докази підтверджують важливість грудного вигодовування для здоров'я та розвитку немовлят, багато немовлят у всьому світі і досі не мають доступу до грудного вигодовування або молока власної матері через низку різних причин [6]. До прикладу, через обмежені запаси, донорське грудне молоко в канадських банках молока зазвичай доступне лише за рецептом для дітей, які відповідають суворим критеріям [7]. У США попит на донорське грудне молоко також в рази перевищує його пропозицію. В результаті такий дисбаланс призводить до того, що більшість немовлят можуть отримувати донорське молоко

лише протягом кількох тижнів або місяців [8]. На фоні такої ситуації із нестачею грудного молока, у наукових колах все частіше постає питання про необхідність забезпечення рівного доступу до донорського грудного молока, без дискримінації, для немовлят, які його потребують; питання перегляду існуючих критеріїв, за якими визначається першочерговість груп новонароджених, які потребують донорського грудного молока.

Враховуючи вище викладене, можна підсумувати, що банки грудного молока відіграють вирішальну роль, залучаючи донорів молока, а також збираючи, обробляючи, скринінгуючи, зберігаючи та розповсюджуючи безпечне донорське грудне молоко. Без забезпечення сильної глобальної культури та системи підтримки грудного вигодовування не всі вразливі немовлята матимуть доступ до донорського грудного молока. Глобальне розширення банків грудного молока гальмується відсутністю глобальної політики та стандартів, якими б керувалися програми донорства.

Література

1. Human Milk Bank Market. *Comprehensive Market Research Reports to Drive Business Growth* : веб-сайт. URL: <https://www.transparencymarketresearch.com/human-milk-bank-market.html> (дата звернення: 25.02.2026).

2. About. *The Human Milk Banking Association of North America (HMBANA)* : веб-сайт. URL: <https://www.hmbana.org/welcome2.html> (дата звернення: 26.06.2026).

3. Nonprofit Milk Banks Dispense Record 13 Million Ounces of Donor Milk in 2025. *The Human Milk Banking Association of North America (HMBANA)* : веб-сайт. URL: <https://www.hmbana.org/news/blog.html/article/2026/02/05/nonprofit-milk-banks-dispense-record-13-million-ounces-of-donor-milk-in-2025> (дата звернення: 23.02.2026).

4. Strengthening Human Milk Banking. *PATH* : веб-сайт. URL: <https://www.path.org/who-we-are/programs/maternal-newborn-child-health-and-nutrition/strengthening-human-milk-banking-resource-toolkit/> (дата звернення: 24.02.2026).

5. Israel-Ballard, K., LaRose, E., & Mansen, K. (2024). The global status of human milk banking. *Maternal & Child Nutrition*, 20(S4), e13592.

6. Israel-Ballard, Kiersten, et al. «Call to action for equitable access to human milk for vulnerable infants.» *The Lancet Global Health* 7.11 (2019): e1484-e1486.

7. Human Milk Banking and Milk Sharing. *La Leche League Canada* : веб-сайт. URL: <https://www.lllc.ca/human-milk-banking-and-milk-sharing> (дата звернення: 27.02.2026).

8. The One Reason Why You Should Donate Breast Milk. *Nationwide Children's*: веб-сайт. URL: <https://www.nationwidechildrens.org/family-resources-education/700childrens/2015/01/the-one-reason-why-you-should-donate-breast-milk> (дата звернення: 25.02.2026).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-607-5-7>

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ ЗА УСТАНОВАМИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Боровик Андрій Володимирович

доктор юридичних наук, професор,

відмінник освіти України,

віце-президент з наукової роботи

Науково-дослідний інститут публічного права

м. Київ, Україна

У сучасних умовах реформування системи кримінальної юстиції особливої актуальності набуває забезпечення законності у сфері виконання кримінальних покарань. Установи виконання покарань поєднують публічні інтереси держави щодо ізоляції засуджених та обов'язок забезпечувати дотримання їхніх прав і свобод.

Актуальність нагляду прокурора зумовлена високим ризиком порушень прав засуджених, обмеженими можливостями самозахисту та широкими дискреційними повноваженнями адміністрацій установ. Конституція України (ст. 28–29) [1] та міжнародні стандарти (ст. 3 Конвенції про захист прав людини) [2] забороняють катування та принижуюче гідність поводження.

Правове регулювання прокурорського нагляду формується Конституцією, Законом України «Про прокуратуру», КВК України, підзаконними актами та міжнародними стандартами.

Зокрема, ст. 131-1 Конституції передбачає нагляд за виконанням судових рішень та іншими заходами, що обмежують свободу [1, с. 106]. Закон України «Про прокуратуру» (ст. 26) надає прокурору право доступу до установ, перевірки документів та реагування на порушення законності [3]. КВК України (ст. 22) закріплює обов'язок прокурора здійснювати нагляд за дотриманням законів при виконанні покарань [4, с. 106]. Крім того, ст. 3 Конвенції та Європейські пенітенціарні правила визначають принципи утримання осіб під вартою та заборону нелюдського поводження. Нормативна база є багаторівневою, але її